

UCHWAŁA NR XXXIX/218/13

RADY GMINY MAKÓW

z dnia 30 grudnia 2013 r.

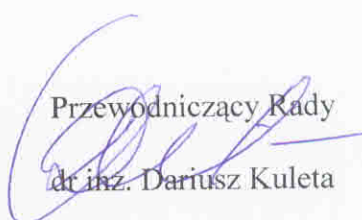
**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Maków na lata 2014-2016**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, poz. 645, poz. 1318) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz. 1493, Dz. U. z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887) na wniosek Wójta Gminy Maków **Rada Gminy Maków uchwala, co następuje :**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Maków na lata 2014-2016, zgodnie z załącznikiem do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Maków.

§ 3. Uchwała wchodzi z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

dr inż. Dariusz Kuleta

*Załącznik
do Uchwały Nr XXXIX/218/13
Rady Gminy Maków
z dnia 30.12.2013 r.*

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
Gminy Maków
na lata 2014-2016**

2013

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	6
2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	8
2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM.....	8
2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	10
2.3. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIELE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH	14
2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE	16
3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	17
4. REALIZACJA PROGRAMU	20
SPIS TABEL I WYKRESÓW	22

WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska naraża na wiele problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Na potrzeby niniejszego Programu, najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	Formy zachowań
Przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie groźb itp.
Przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.

Przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
---------------------	--

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc,
- deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygnowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację,
- deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego

wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Niniejszy Program został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Makowie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

1. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych – w 2008 roku odnotowano 21.167 takich przypadków. Statystyki policyjne stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska ujawniają ponadto, że o ile w 1999 roku liczba ofiar przemocy domowej (według „Niebieskiej Karty”) kształtowała się na poziomie 96.955 osób (w tym 55.214 kobiet i 37.475 dzieci i młodzieży do 18. roku życia), o tyle w 2010 roku liczba ta wynosiła 134.866 (w tym 82.102 kobiety i 40.113 dzieci i młodzieży do 18. roku życia).

Podobna tendencja wystąpiła w przypadku sprawców przemocy domowej. W 1994 roku odnotowano 56.847 takich osób (w tym 54.669 mężczyzn), a w 2010 roku ich liczba wyniosła 83.390 (w tym 79.204 mężczyzn). Zdecydowana większość z nich w chwili popełnienia przestępstwa była pod wpływem alkoholu. W 1999 roku stwierdzono 48.459 takich osób, a w 2010 roku – 54.030.

Na przestrzeni lat 1999-2010 wzrosła również liczba przeprowadzanych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie – w 1999 roku przeprowadzono 72.031 takich interwencji, a w 2010 – 83.488.

Fakt, iż najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu, potwierdza Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według Agencji w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Szacowany wzrost liczby osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu – na podstawie testu przesiewowego CAGE, który pojawił się w badaniach zarówno w 2002, jak i w 2005 roku – wynosi ok. 36%. W badaniach z 2005 r. 6,7% konsumentów alkoholu – pytanych o ostatnie 12 miesięcy życia – miało pozytywny wynik testu (co najmniej dwie pozytywne odpowiedzi). Odnosząc ten wynik do całej populacji konsumentów (jak pokazują badania, jest to ok. 25 mln osób), można szacować, iż liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie w Polsce ok. 1,5-1,6 mln. To prawie dwukrotnie więcej niż wynosiły szacunki sprzed ostatnich 4-5 lat. Należy podkreślić, iż jednym z najczęstszych zagrożeń życia rodzinnego związanym z nietrzeźwością jest przemoc w rodzinie.

Według badań CBOS z 2002 roku w niemal co piątej polskiej rodzinie (18%) dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Z kolei badania z lutego 2005 r.

pokazują, że zdaniem 8% ankietowanych przyczyną konfliktów i nieporozumień w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez domowników. Zwykle respondenci mówili o nadużywaniu alkoholu i alkoholizmie innych domowników, rzadko o swoim.

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej w kraju wyłania się z badań przeprowadzonych w październiku 2007 roku przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich m.in., że

- przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie; dotyczy ono średnio około połowy rodzin,
- znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%),
- znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie Polaków (64%), zna w swoim otoczeniu (sąsiedztwie) rodziny dotknięte problemem przemocy,
- najczęściej dostrzeganymi formami przemocy są przemoc psychiczna (52%) i fizyczna (44%), w mniejszym stopniu ekonomiczna (26%) i seksualna (9%),
- kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%); większość z nich było ofiarami przemocy co najwyżej kilkukrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami,
- przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często (14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko),
- spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach; 46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska.

2. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w gminie Maków została oparta na analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowo-wychowawczej oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy), a także badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców.

2.1. AGRESJA I PRZEMOC W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ ORAZ W DOMU RODZINNYM

Diagnoza problemów agresji i przemocy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej oraz w domu rodzinnym została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących w gminie placówkach oświatowo-wychowawczych. Pozwoliły one zdiagnozować środowisko przedszkolne, szkolne i rodzinne dzieci i uczniów pod kątem występowania tych problemów oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w placówkach działań profilaktycznych i leczniczych oraz koniecznych do podjęcia przedsięwzięciach. W sumie do analizy przedłożono 8 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Gminne Przedszkole w Makowie (liczba dzieci: 100),
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowicach (liczba uczniów: 69+23 dzieci w oddziale przedszkolnym),
- Szkoła Podstawowa im. Księdza Jana Twardowskiego w Makowie (liczba uczniów: 146),
- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Chrobrego w Pszczonowie (liczba uczniów: 47+19 dzieci w oddziale przedszkolnym),
- Szkoła Podstawowa w Słomkowie (liczba uczniów: 40),
- Szkoła Podstawowa w Świętem (liczba uczniów: 45),
- Szkoła Podstawowa im. Ks. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Woli Makowskiej (liczba uczniów: 50+25 dzieci w oddziale przedszkolnym),
- Gimnazjum Świętego Wojciecha w Makowie (liczba uczniów: 232).

Badania służące diagnozowaniu środowiska uczniów pod kątem występowania problemów agresji i przemocy

W ankietowanych placówkach szkolnych przeprowadzane były badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego pod kątem występowania problemu agresji i przemocy. Miały one charakter ankietowy, przybierały również formę wywiadów, obserwacji i rozmów indywidualnych. Badania wykazały, że zdecydowana większość uczniów czuje się bezpiecznie w szkole, a przypadki agresji i przemocy występują sporadycznie. Najczęstszą formą agresji jest agresja słowna, w tym obrażanie, przezywanie, wyśmiewanie.

Uzyskane wyniki badań stały się okazją do kontynuowania podejmowanych działań profilaktycznych i edukacyjnych, w ramach których m.in. organizowano warsztaty ze specjalistami (np. pedagogiem i psychologiem), zajęcia poświęcone cyberprzemocy, przedstawienia teatralne, konkursy plastyczne, imprezy integracyjne i happeningi (np. „Moja szkoła bezpieczna, zdrowa i wesola”), wzmocniono dyżury w miejscach, w których najczęściej dochodziło do aktów agresji i przemocy.

Wskazując badania, jakie należałoby przeprowadzić w placówkach, ankietowani najczęściej podkreślali potrzebę zdiagnozowania stanu bezpieczeństwa w szkole oraz zagrożeń występujących w środowisku rodzinnym i pozaszkolnym.

Zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach z zakresu agresji i przemocy

Organizowane przez placówki zajęcia profilaktyczne obejmują realizację programów profilaktycznych i wychowawczych (np. „Bezpieczna szkoła – bezpieczny uczeń”, „Stop agresji słownej”, „Szkoła bez przemocy”), organizowanie zajęć z wychowawcą (dotyczących m.in. kształtowania właściwego stosunku do własnych pozytywnych i negatywnych emocji, ograniczania i przezwycięzania agresji i złości, sposobów rozładowywania agresji i radzenia sobie z nią), przedstawień i projekcji profilaktycznych, konkursów (np. „Najmilszy kolega – najmielsza koleżanka”) oraz spotkań ze specjalistami (m.in. z pedagogiem, psychologiem, policjantem).

Formy pomocy proponowane przez szkoły uczniom i rodzicom dotkniętym problemami agresji i przemocy domowej

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom i rodzicom dotkniętym problemem agresji i przemocy m.in. rozmowy indywidualne z rodzicami, spotkania ze specjalistami (pedagogiem, psychologiem, terapeutą) oraz udzielenie informacji o podmiotach świadczących wsparcie.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania agresji i przemocy

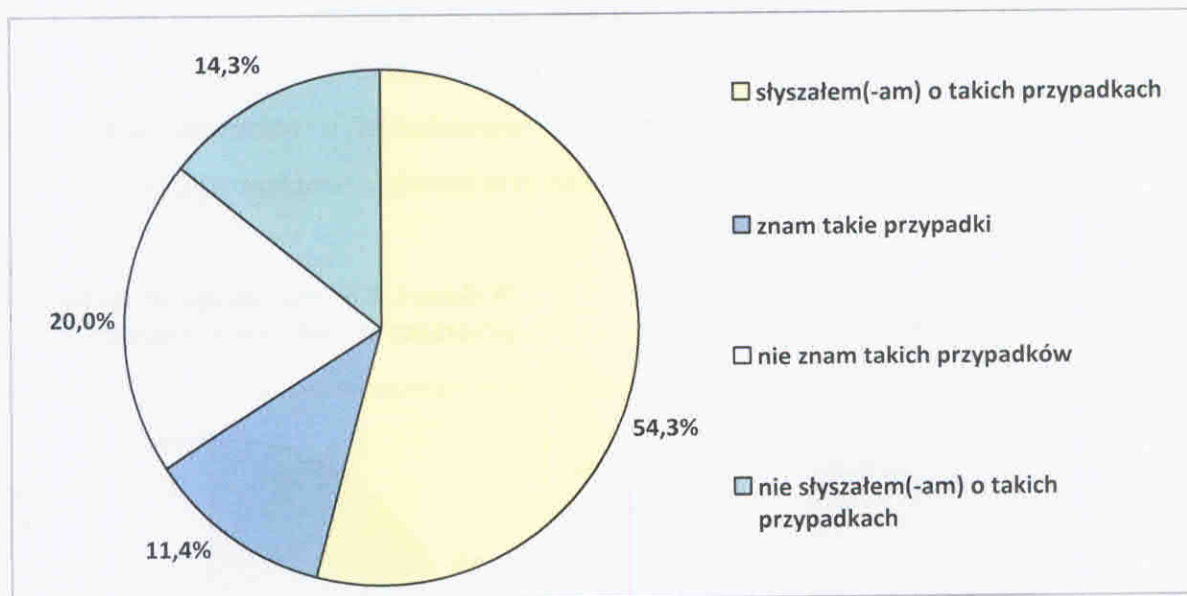
Badane placówki podejmują współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wśród nich są m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Kuratorium Oświaty, Policja, Sąd Rodzinny, kuratorzy sądowi oraz Związek Harcerstwa Polskiego. Jednocześnie ankietowani zauważyli potrzebę zacieśnienia współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, zakładami opieki zdrowotnej, specjalistami (pedagogami, psychologami) oraz organizacjami pozarządowymi.

2.2. PRZEMOC W RODZINIE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Maków zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. wójta, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Gminy, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 36 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani wyrazili opinie na temat zjawiska przemocy w rodzinie w gminie.

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie

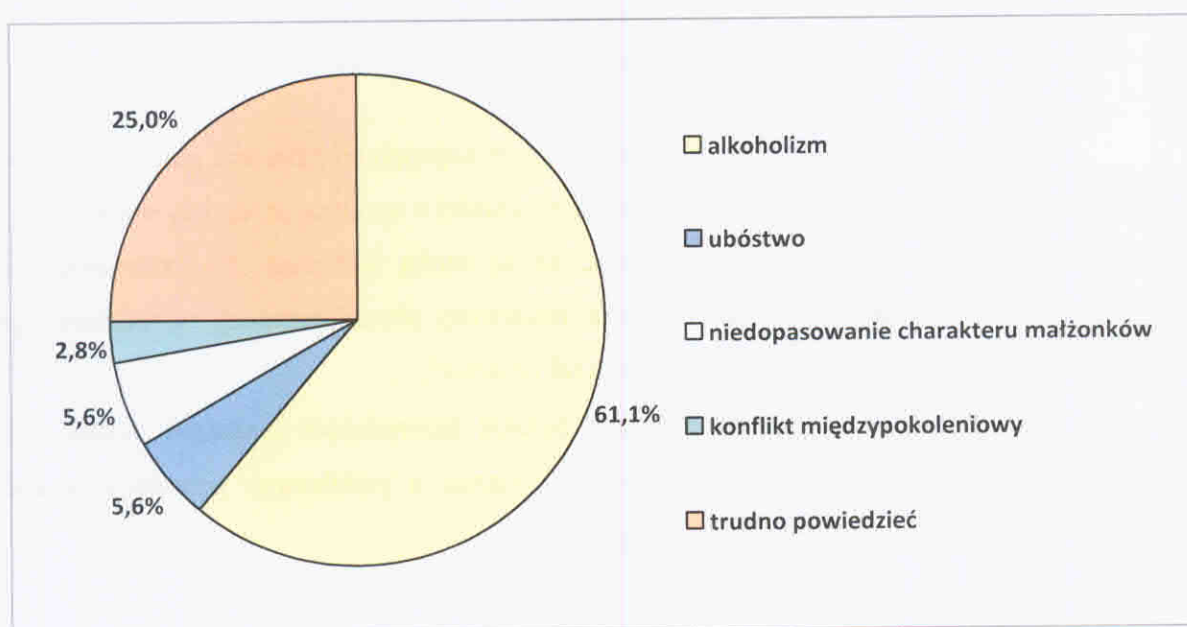

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa ankietowanych (54,3%) stwierdziła, że słyszała o przypadkach występowania przemocy w rodzinie w gminie, a kolejne 11,4% przyznało, że zna takie przypadki. Odmiennego zdania było łącznie 34,3% respondentów.

Odpowiadając na następne pytanie, badani wskazywali przyczyny przemocy w rodzinie w gminie. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie w gminie

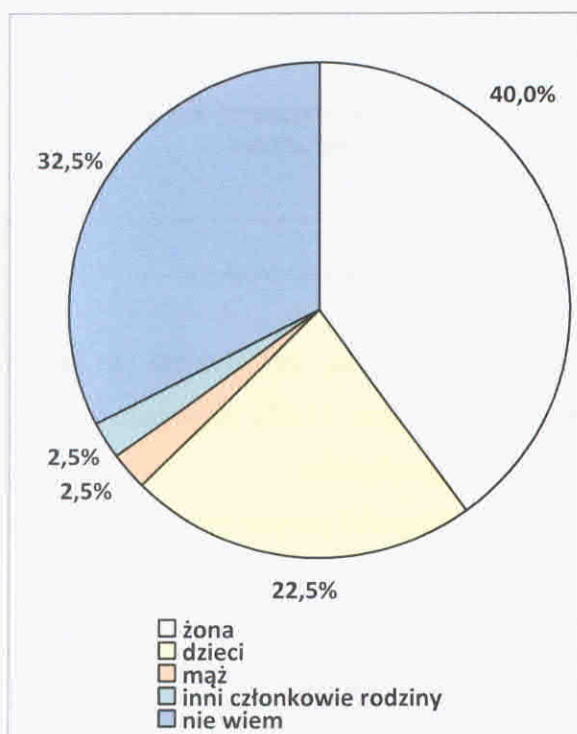

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

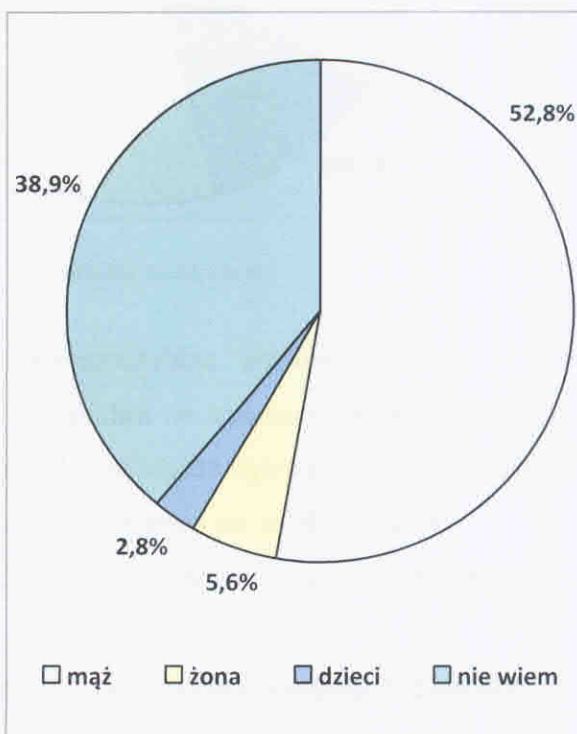
Zdaniem zdecydowanej większości respondentów (61,1%), alkoholizm jest najczęstszą przyczyną przemocy w rodzinie. Innymi powodami w opinii badanych są m.in. ubóstwo i niedopasowanie charakteru małżonków (po 5,6%).

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 3. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

Wykres 4. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

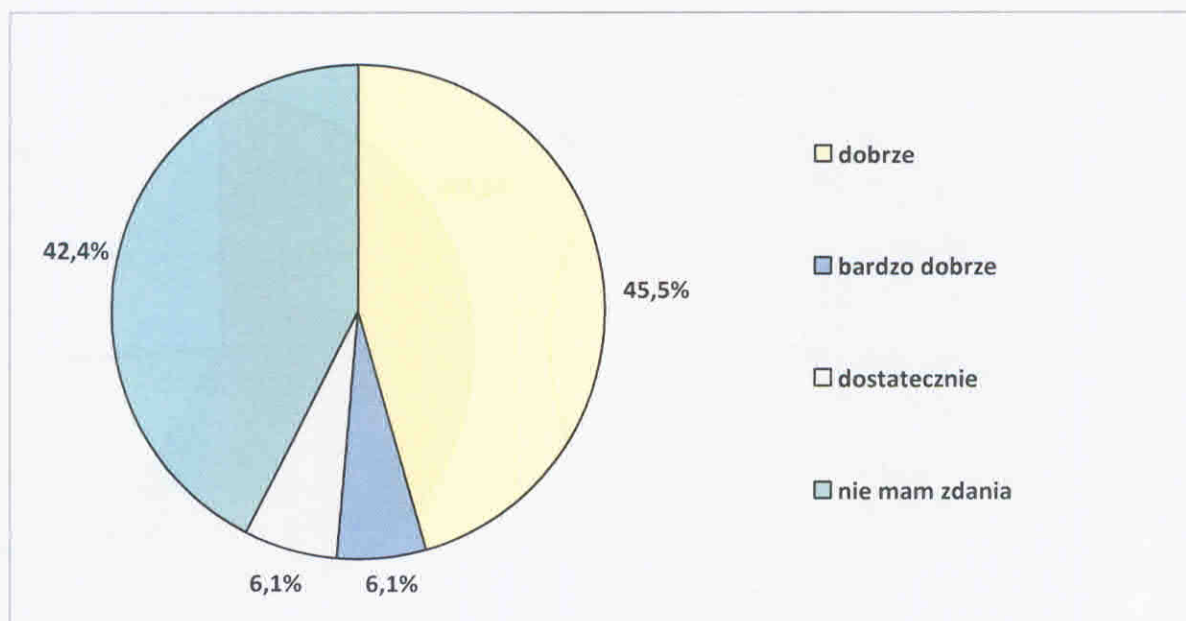

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według największej grupy ankietowanych najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są żony (40%) i dzieci (22,5%). Jeśli natomiast chodzi o sprawcę przemocy w rodzinie, ponad połowa respondentów (52,8%) wskazała, że tą osobą jest mąż. Na podstawie powyżej przedstawionych danych rysuje się zatem modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami jego żona, a także dzieci.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Uzyskane opinie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 5. Jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

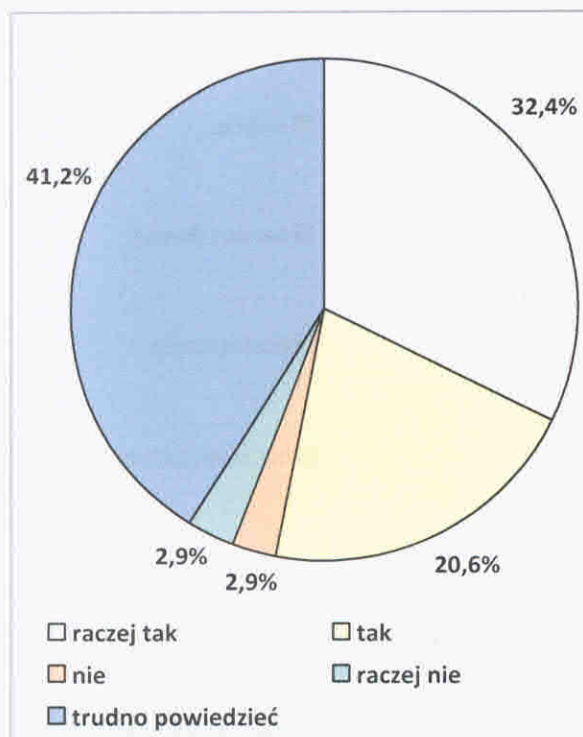

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

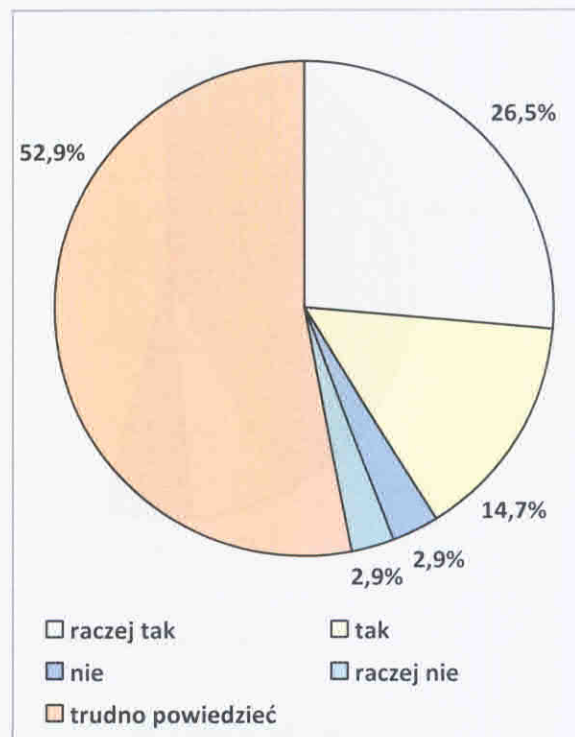
Oceniając podejmowane w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie, łącznie 51,6% ankietowanych stwierdziło, że są one dobre lub bardzo dobre. Kolejne 6,1% respondentów uznało je za dostateczne. Żaden badany nie przedstawił negatywnej opinii na ten temat, a ponad 42% ankietowanych nie zajęło stanowiska w tej sprawie.

Odpowiadając na ostatnie pytania, ankietowani oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 6. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Wykres 7. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wypowiadając się na temat oferty wsparcia udzielanego ofiarom przemocy, łącznie ponad połowa badanych (53%) uznała, że jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca. Odmiennego zdania było jedynie 5,8% ankietowanych, a aż 41,2% respondentów nie sprecyzowało swojego stanowiska w tej sprawie. Podobny rozkład odpowiedzi był w przypadku oceny oferty pomocy świadczonej sprawcom przemocy w rodzinie. W sumie 41,2% badanych odpowiedziało, iż jest ona raczej wystarczająca lub wystarczająca, przeciwny pogląd wyraziło łącznie 5,8% respondentów, a ponad połowa ankietowanych (52,9%) nie miała zdania.

2.3. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Obraz zjawiska agresji i przemocy uzyskany dzięki badaniom ankietowym przeprowadzonym wśród przedstawicieli placówek oświatowych i środowiska lokalnego dopełniają dane pochodzące z instytucji i organów działających w gminie bądź obejmujących swoim zasięgiem działania jej mieszkańców. Wśród nich szczególną uwagę należy zwrócić na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie, Gminną Komisję Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych w Makowie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Makowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Rewir Dzielnicowych w Makowie Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach oraz Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst”, które prowadzi Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skierniewicach.

W latach 2010-2012 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie wspierał rodziny z powodu przemocy domowej oraz udzielał wsparcia rodzinom dotkniętym alkoholizmem, który to problem niejednokrotnie prowadzi do wystąpienia tego pierwszego zjawiska. Liczba osób w nich przebywających spadała z roku na rok. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2010-2012 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu

powód przyznania pomocy	2010 r.		2011 r.		2012r.	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
przemoc w rodzinie	7	29	6	26	3	8
alkoholizm	28	82	22	52	22	41

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Makowie.

Jeśli chodzi o działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w latach 2010-2012 jej członkowie kontaktowali się z odpowiednio 5, 3 i 9 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. W analizowanym okresie odpowiednio 5, 11 i 6 sprawców przemocy w rodzinie zostało skierowanych przez Komisję na terapię, a w stosunku do 1 sprawcy przemocy w rodzinie, w 2012 roku, złożono zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

W 2012 roku w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym w Makowie wsparciem objęto 15 osób z problemem alkoholowym, którym udzielono 21 porad oraz 14 dorosłych członków rodzin osób z tym problemem (w tym współuzależnionych i DDA), którym udzielono 15 porad.

Z kolei z pomocy świadczonej w Ośrodku Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skierniewicach skorzystało: w formie pierwszego kontaktu – 13 ofiar przemocy, w postaci indywidualnej i grupowej pracy psychologicznej – odpowiednio 9 i 6 osób, w formie aktywizacji zawodowej – 2 osoby, w postaci porad prawnika oraz resocjalizatora lub

policjanta – odpowiednio 10 i 5 osób, w ramach grupy wsparcia prowadzonej przez pedagoga – 216 osób, a w postaci schronienia w hostelu – 2 osoby (przez 51 dób).

Według danych Rewir Dzielnicowych w Makowie Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach w 2012 roku na terenie gminy przeprowadzono 219 interwencji policyjnych, w tym 86 interwencji dotyczących nieporozumień rodzinnych (w 36 przypadkach sprawca awantury domowej był zatrzymywany do wytrzeźwienia).

2.4. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców ww. zjawiska. Poniższa tabela zawiera wykaz tego rodzaju podmiotów świadczących wsparcie ludności gminy Maków.

Tabela 3. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa jednostki
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Makowie
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Makowie
3.	Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Makowie
4.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Makowie
5.	Rewir Dzielnicowych w Makowie Komendy Miejskiej Policji w Skierniewicach
6.	Skierniewickie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst”
7.	Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skierniewicach
8.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Skierniewicach
9.	Sąd Rejonowy w Skierniewicach

Dane Urzędu Gminy w Makowie.

3. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Maków na lata 2014-2016, jest następujący:

**Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w gminie Maków,
zapewnienie ochrony jej ofiarom
oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców**

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań.

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania do celu operacyjnego 1.:

- Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom dotkniętym przemocą.
- Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Tworzenie w gminie świetlic dla dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Cel operacyjny 2.:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 2.:

- Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy w rodzinie, m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, np. z udziałem przedstawicieli Policji i specjalistów.
- Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Cel operacyjny 3.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 3.:

- Monitorowanie przemocy w rodzinie w gminie; włączanie w tę działalność społeczności lokalnej.
- Kontynuowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Zintegrowanie działań w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Gminnej Komisji Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ośrodków wsparcia, w tym Ośrodka Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skierniewicach. Policji, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego, kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych, w tym Skierniewickiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich „Ametyst” i kościoła.
- Upowszechnianie procedury „Niebieskiej Karty”.

4. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Maków na lata 2014-2016 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, placówki oświatowo-wychowawcze szczebla podstawowego i gimnazjalnego oraz placówki wsparcia dziennego.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: placówki służby zdrowia, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki wsparcia, w tym Ośrodek Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skierniewicach, specjaliści, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, w tym Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Ametyst”, kościół i społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Do oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba porad,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba rodzin objętych pomocą terapeutyczną i prawną,
- liczba dzieci objętych pomocą w ramach placówek wsparcia dziennego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przedstawia je Wójtowi i Radzie Gminy.

PRZEWODNICZĄCY ZADY
dr inż. Dariusz Kuleto

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Rodzaje przemocy	s. 3
Tabela 2. Rodziny i osoby w rodzinach, którym w latach 2010-2012 GOPS przyznał pomoc z powodu przemocy w rodzinie i alkoholizmu.....	s. 15
Tabela 3. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie.	s. 16

Wykresy:

Wykres 1. Znajomość przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie.....	s. 11
Wykres 2. Najczęstsza przyczyna przemocy w rodzinie w gminie.....	s. 11
Wykres 3. Kto jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?.....	s. 12
Wykres 4. Kto jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?	s. 12
Wykres 5. Jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?.....	s. 13
Wykres 6. Czy oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	s. 14
Wykres 7. Czy oferta pomocy dla sprawców przemocy w rodzinie jest wystarczająca?	s. 14

PRZEWODNICZĄCY RADY
dr inż. Dariusz Kuleta